

Prikkende geschiedenis

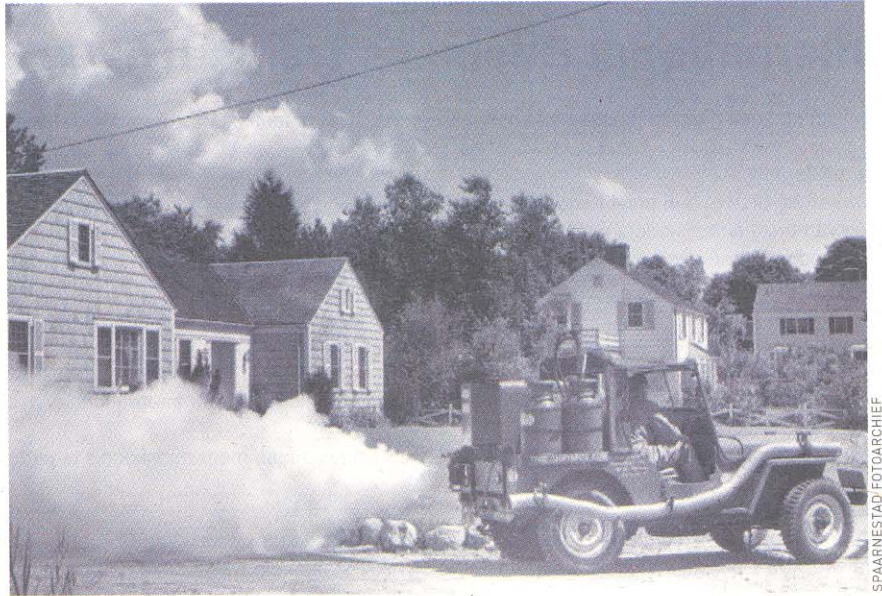
Het verhaal van de mug behelst meer dan slapeloze nachten en bloedvlekken aan de muur. De mug blijkt de olifant onder de insecten. DOOR JAAP DE ROODE

■ Zoem. Mep. Te laat. Ze wist toch weer te ontsnappen. Toen de journalist eindelijk in slaap viel, greep ze haar kans. Ze prikte zijn enkel en vond een heerlijk bloedvat. Anderhalve minuut was genoeg om drie keer haar eigen lichaamsgewicht aan bloed op te zuigen. In de ochtend was ze verdwenen, maar het bultje was er nog.

Muggen zijn lastpakken, dat zal niemand ontkennen. Maar ze zijn ook enorm fascinerend. Wie het prachtige boek *Mosquito* leest, komt erachter dat het verhaal van de mug over meer gaat dan slapeloze nachten en bloedvlekken op de muur.

Geen dier heeft zo'n grote rol gespeeld in de geschiedenis als de mug. Ze veroorzaakte spookschepen als de *Vliegende Hollander* door hele bemanningen te besmetten met gele koorts. Rome kon niet worden ingenomen door barbaren, die bezweken aan malaria. En een Franse poging om aan het eind van de negentiende eeuw een Panamakanaal te graven, liep in het honderd, doordat twee op de drie arbeiders stierven aan malaria en gele koorts. De Amerikanen lukte het begin twintigste eeuw wel, maar alleen door muggen dood te slaan en olie te lozen in het stilstaande water waarin de larven leven.

Overmoedig door het Panamakanaal en enkele andere mug-uitroei-succesjes, besloot Amerika de wereld te verlossen van malaria. Niet zozeer een humanitaire campagne, maar een politieke: de mug werd de nieuwste aanwinst in de Koude

SPAARNESTAD FOTOGRAFIE

Oorlog. Amerika zou de mug vernietigen, terwijl het communistische Oosten daar niet eens aan had gedacht. Tonnen DDT vonden hun weg naar tientallen landen, maar de mug werd resistent tegen DDT, en de campagne mislukte; vandaag de dag bezwijken er nog net zo veel mensen aan malaria als vijftig jaar geleden. Het is makkelijker op de maan te landen dan een mug plat te spuiten.

Met stilstaand water in riolering en afgedankte autobanden, en een ongelimiteerde voorraad bloed in meer dan zes miljard mensen, hebben we zelf een muggenparadijs geschapen. En onze vliegtuigen maken mogelijk wat de kleine muggenvleugeltjes niet kunnen: migratie van

muggen en ziekten naar andere werelddelen.

Mosquito vertelt een grandioos verhaal. Als respectievelijk muggenexpert en wetenschapsjournalist hebben Andrew Spielman en Michael d'Antonio een boek geschreven dat niet zozeer in een boekenkast thuis hoort, maar op het nachtkastje. Wie het uit heeft, en nog steeds niet van de mug is gaan houden, kan het dan altijd nog gebruiken om haar dood te slaan.

ANDREW SPIELMAN & MICHAEL D'ANTONIO: *MOSQUITO, THE STORY OF MAN'S DEADLIEST FOE*. FABER AND FABER, 2002, 226 P. CA. € 15, ISBN 0571209807